

ODLUKA

**USTAVNOG SUDA CRNE GORE KOJOM SE USVAJA ŽALBA
SOCIJALISTIČKE NARODNE PARTIJE - OPŠTINSKI ODBOR KOTOR I UKIDA
RJEŠENJE DRŽAVNE IZBORNE KOMISIJE, BR. 438/2, OD 14. NOVEMBRA
2008. GODINE, KOJIM JE ODBIJEN PRIGOVOR, BR. 01-29/08, OD 12.
NOVEMBRA 2008. GODINE. PONIŠTAVA SE IZBORNI POSTUPAK NA
BIRAČKOM MJESTU KAZNENO-POPRAVNI DOM, ZA IZBOR ODBORNIKA U
SKUPŠTINU OPŠTINE KOTOR, NA IZBORIMA ODRŽANIM 9. NOVEMBRA
2008. GODINE I NALAŽE PONAVLJANJE TOG POSTUPKA, U SKLADU SA
ZAKONOM**

("Službeni list Crne Gore", br. 072/08 od 28.11.2008)

Odluka Ustavnog suda Crne Gore kojom se usvaja žalba Socijalističke narodne partije - Opštinski odbor Kotor i UKIDA Rješenje Državne izborne komisije, br. 438/2, od 14. novembra 2008. godine, kojim je odbijen prigovor, br. 01-29/08, od 12. novembra 2008. godine. Poništava se izborni postupak na biračkom mjestu Kazneno-popravni dom, za izbor odbornika u Skupštinu opštine Kotor, na izborima održanim 9. novembra 2008. godine i nalaže ponavljanje tog postupka, u skladu sa zakonom.

Ustavni sud Crne Gore, u sastavu: predsjednik dr Milan Marković i sudije - Đole Sekulović, Miodrag Latković, Fetija Međedović, Zoran Smolović i Desanka Lopičić, na osnovu odredaba člana 149 stav 1 tačka 7 Ustava Crne Gore, člana 32 tačka 7 i člana 80 Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 64/08), na sjednici od 18. novembra 2008. godine, većinom glasova, donio je

ODLUKU

USVAJA SE žalba Socijalističke narodne partije - Opštinski odbor Kotor i UKIDA Rješenje Državne izborne komisije, br. 438/2, od 14. novembra 2008. godine, kojim je odbijen prigovor, br. 01-29/08, od 12. novembra 2008. godine.

PONIŠTAVA SE izborni postupak na biračkom mjestu Kazneno-popravni dom, za izbor odbornika u Skupštinu opštine Kotor, na izborima održanim 9. novembra 2008. godine i nalaže ponavljanje tog postupka, u skladu sa zakonom.

Ova odluka objaviće se u "Službenom listu Crne Gore".

Obrazloženje

Socijalistička narodna partija Crne Gore - Opštinski odbor Kotor, podnijela je ovom Sudu žalbu na rješenje Državne izborne komisije, br. 438/2, od 14. novembra 2008. godine, kojim je kao neosnovan odbijen prigovor Socijalističke narodne partije Crne Gore - Opštinski odbor Kotor, br. 01 -29/08, od 12. novembra 2008. godine, protiv akata i radnji biračkog odbora za biračko mjesto - Kazneno popravni dom, na kome su 9. novembra 2008. godine, glasala lica koja se nalaze u pritvoru ili izdržavaju kaznu zatvora.

U žalbi se ističe: da je osporeno Rješenje nezakonito jer su grubo povrijeđena izborna prava podnosioca žalbe; da je predsjednik Opštinske izborne komisije prosljedio, bez znanja njenih članova, Državnoj izbornoj komisiji prigovor podnosioca žalbe, upućen toj komisiji, iako se, većinom glasova od ukupnog broja članova, Opštinska izborna komisija oglasila nadležnom za njegovo razmatranje; da se sa tog razloga, saglasno odredbi člana 109 stav 3 Zakona o izboru odbornika i poslanika, prigovor po sili zakona ima smatrati usvojenim; da nijesu postojale procesne zakonske pretpostavke za odlučivanje Državne izborne komisije, koja je odredbom člana 108 stav 2 istog zakona nadležna da odlučuje samo o prigovoru protiv odluke, radnje ili propusta opštinske izborne komisije; da je birački odbor na biračkom mjestu - Kazneno-popravni dom, povrijedio odredbe člana 83 Zakona o izboru odbornika i poslanika jer je na dan održavanja izbora, na molbu Državne izborne komisije sproveo glasanje na osnovu dostavljene Dopune Izvoda iz biračkog spiska i time grubo povrijedio izborna prava podnosioca žalbe.

U odgovoru Državne izborne komisije na navode sadržane u žalbi ističe se: da je zakonodavac posebno propisao način glasanja pritvorenih i zatvorenih lica dajući posebna ovlašćenja Državnoj izbornoj komisiji da utvrdi sva akta potrebna za sprovođenje glasanja tih lica; da se zbog toga Zakonom utvrđeni opšti principi ne primjenjuju pri

određivanju biračkih mjesta i obrazovanju biračkih odbora za glasanje lica koja su u pritvoru ili koja izdržavaju kaznu zatvora; da je Državna izborna komisija saglasno Zakonu o izboru odbornika i poslanika donijela ODLUKA o utvrđivanju biračkog mjesta, sastavu biračkog odbora i načinu glasanja za birače koji su u pritvoru ili koja izdržavaju kaznu zatvora za izbor odbornika u Skupštinu opštine Kotor i Rješenje o imenovanju biračkog odbora; da iz odredbe člana 17 stav 2 Zakona nesumnjivo proizilazi da je za razmatranje prigovora na rad biračkog odbora u Kazneno popravnom domu nadležna Državna izborna komisija, koja ga je i obrazovala i da bi, u suprotnom, to značilo da Opštinska izborna komisija može da raspusti birački odbor koji ona nije imenovala, zbog čega bi Državna izborna komisija, po nalogu Opštinske izborne komisije, morala da imenuje novi birački odbor, što je suprotno Zakonom utvrđenim nadležnostima ova dva izborna organa.

Osporenim rješenjem Državne izborne komisije odbijen je, kao neosnovan prigovor Socijalističke narodne partije Crne Gore - Opštinski odbor Kotor, br. 01 -29/08, od 12. novembra 2008. godine, protiv akata i radnji biračkog odbora za biračko mjesto -Kazneno popravni dom, na kome su dana 9. novembra 2008. godine glasala lica koja se nalaze u pritvoru ili izdržavaju kaznu zatvora.

Ustavni sud je, nakon razmatranja osporenog Rješenja i dokumentacije, utvrdio da je žalba blagovremena, dopuštena i osnovana, pa su se stekli uslovi da se Rješenje ukine i poništi izborni postupak na biračkom mjestu Kazneno-popravni dom.

Ustavom Crne Gore propisano je: da se zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuje način ostvarivanja ljudskih prava i sloboda kada je to neophodno za njihovo ostvarivanje (član 16 tač. 1); da pravo da bira i da bude biran ima državljanin Crne Gore koji je navršio 18 godina života i ima najmanje dvije godine prebivališta u Crnoj Gori; da se biračko pravo ostvaruje na izborima, da je biračko pravo opšte i jednako i da su izbori slobodni i neposredni, a glasanje je tajno (član 45) i da Ustavni sud odlučuje o izbornim sporovima i sporovima u vezi sa referendumom koji nijesu u nadležnosti drugih sudova (član 149 st.1 tač. 7).

Zakonom o Ustavnom sudu Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 64/08), propisano je: da se postupak odlučivanja o povredi prava u toku izbora poslanika i odbornika pokreće podnošenjem žalbe na rješenje nadležne izborne komisije kojom je odbačen ili odbijen prigovor i da se žalba iz stava 1 ovog člana podnosi u roku od 24 časa od časa dostavljanja rješenja (član 76); da žalbu može podnijeti birač, kandidat za poslanika i odbornika i podnosilac izborne liste i da žalba sadrži razloge i dokaze o povredi prava u toku izbora (član 77); da Ustavni sud o žalbi iz člana 78 ovog Zakona odlučuje u roku od 48 časova od časa prijema žalbe (član 79) i da ako je nepravilnost u izbornom postupku utvrđena a imala je bitan uticaj na izborni rezultat, Ustavni sud odlukom poništava cio izborni postupak ili djelove tog postupka, koji se moraju tačno označiti (član 80).

Zakonom o izboru odbornika i poslanika ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 4/98,17/98,14/00, 9/01,41/02,46/02 i 48/06), propisano je: da zaštitu biračkog prava obezbjeđuju izborne komisije, Ustavni sud Republike Crne Gore i nadležni sudovi (član 8); da se od dana sastavljanja ovjerenog izvoda iz biračkog spiska za svako biračko mjesto, do dana održavanja izbora, kao i na dan izbora, ne mogu vršiti nikakve promjene u izvodima iz biračkih spiskova, i da se, ako se postupi suprotno odredbi stava 1 ovog člana, birački odbor raspušta i imenuje novi, a glasanje na tom biračkom mjestu ponavlja (član 83); da birači koji su u pritvoru ili koji izdržavaju kaznu zatvora glasaju na posebnom biračkom mjestu koje utvrdi Republička izborna komisija, u dogovoru sa organom uprave nadležnim za izvršenje krivičnih sankcija i da izvode iz biračkog spiska, sastav biračkog odbora i način glasanja lica iz stava 1. ovog člana utvrđuje Republička izborna komisija (član 87); da se prigovor protiv odluke, radnje ili propusta biračkog odbora podnosi opštinskoj izornoj komisiji i da se prigovor protiv odluke, radnje ili propusta opštinske izborne komisije podnosi Republičkoj izornoj komisiji (član 108); da nadležna izborna komisija donosi rješenje u roku od 24 časa od časa prijema prigovora i dostavlja ga podnosiocu prigovora; da ako nadležna izborna komisija usvoji prigovor, poništiće tu ODLUKA ili radnju i da ako nadležna izborna komisija po prigovoru ne donese rješenje u rokovima predviđenim ovim zakonom, smatraće se da je prigovor usvojen (član 109); i da se protiv rješenja opštinske izborne komisije kojim je odbačen ili odbijen prigovor može izjaviti prigovor Republičkoj izornoj komisiji i da se protiv rješenja Republičke izborne komisije kojim je odbačen ili odbijen prigovor može izjaviti žalba Ustavnom sudu Republike Crne Gore (član 110).

Zakonom o biračkim spiskovima ("Službeni list Crne Gore", br. 40/08), predviđeno je: da birački spisak vodi organ lokalne uprave, a da je za njegovu tačnost i ažurnost odgovoran nosilac izvršne funkcije u jedinici lokalne samouprave (član 3 stav 3); da se u birački spisak upisuje državljanin koji ima biračko pravo ili na dan održavanja izbora stiče biračko pravo, prema mjestu prebivališta, i da se birač koji se nalazi na odsluženju vojnog roka, vojnoj vježbi, u pritvoru ili na izdržavanju kazne zatvora upisuje u birački spisak prema posljednjem prebivalištu (član 6 st. 1 i 2); da se promjena u biračkom spisku (upis, brisanje, izmjena, dopuna ili ispravka), vrši po službenoj dužnosti ili na zahtjev birača (član 7 stav 1); da se po zaključenju biračkog spiska, promjene u njemu mogu vršiti samo na osnovu odluke glavnog administratora, odnosno Suda u upravnom sporu najkasnije 10 dana prije dana određenog za održavanja izbora i da Državna izborna komisija objavljuje ukupan broj birača u cjelini i po jedinicama lokalne samouprave i biračkim mjestima u roku od 48 časova od isteka roka iz stava 1 ovog člana (član 13).

Iz citiranih odredaba Ustava Crne Gore proizilazi da su Ustavom utvrđeni principi biračkog prava koji državljanima Crne Gore obezbjeđuju jednakost, opštost, tajnost i neposrednost glasanja pri izboru organa vlasti. Osim ovih principa Ustav ne uređuje način ostvarivanja biračkog prava, već obavezuje zakonodavca da poštuje navedena načela prilikom regulisanja ove materije.

Zakonom o izboru odbornika i poslanika, pored ostalog, uređen je način ostvarivanja biračkog prava u postupku izbora odbornika u skupštinu opštine, organi za sprovođenje izbora i zaštite biračkog prava. U okviru toga utvrđena je i nadležnost Državne izborne komisije da određuje mjesto na kojem će glasati birači koji su u pritvoru ili koji izdržavaju kaznu zatvora, sastav biračkog odbora, način glasanja i izvod iz biračkog spiska za ta lica.

Odredbama člana 83 stav 1 istog zakona utvrđen je princip da se od dana sastavljanja ovjerenog izvoda iz biračkog spiska za svako biračko mjesto, do dana održavanja izbora, kao i na dan izbora ne mogu vršiti nikakve promjene u izvodima iz biračkih spiskova.

Pored toga, iz odredbe člana 13 stav 1 Zakona o biračkim spiskovima proizilazi da se po zaključenju biračkog spiska promjene u njemu mogu vršiti samo na osnovu odluke glavnog administratora, odnosno Suda u upravnom sporu, najkasnije 10 dana prije dana održavanja izbora.

Uvidom u osporeno Rješenje i priloženu dokumentaciju, Ustavni sud je utvrdio: da je Državna izborna komisija aktima br. 424/2 i 424/3, na dan izbora 9. novembra 2008. godine, utvrdila Dopunu Izvoda iz biračkog spiska za birače iz opštine Kotor, koji su u pritvoru ili koji izdržavaju kaznu zatvora, a glasaju na biračkom mjestu Kazneno-popravni dom i dostavila je biračkom odboru, s molbom da omogući glasanje biraču upisanom u toj dopuni; da je birački odbor na tom biračkom mjestu omogućio glasanje licu sa Dopune Izvoda iz biračkog spiska; da je podnosilac žalbe dao prigovor, br. 01-29/08, od 12. novembra 2008. godine, Opštinskoj izbornoj komisiji u Kotoru protiv akata i radnji biračkog odbora za biračko mjesto - Kazneno-poporavni dom; da Opštinska izborna komisija nije odlučivala o prigovoru i da je Državna izborna komisija odlučila o prigovoru podnosioca žalbe na način što je isti odbila, kao neosnovan.

Polazeći od navedenih ustavnih i zakonskih odredaba i činjeničnog stanja, Ustavni sud je utvrdio da su, aktima Državne izborne komisije i radnjama biračkog odbora na biračkom mjestu Kazneno-popravni dom, povrijeđena pravila izbornog postupka za izbor odbornika u Skupštinu opštine Kotor, održanih 9. novembra 2008. godine.

Naime, nesporno je da je Državna izborna komisija, saglasno odredbi člana 87 Zakona o izboru odbornika i poslanika ovlašćena da utvrdi posebno biračko mjesto, izvode iz biračkog spiska, sastav biračkog odbora i način glasanja za lica koja se nalaze u pritvoru ili koji izdržavaju kaznu zatvora. Međutim, osim tih ovlašćenja, nijednom odredbom Zakona nijesu propisana druga posebna ovlašćenja Državnoj izbornoj komisiji za lica koja se nalaze pod posebnim pravnim režimom.

Postupak sprovođenja izbora, saglasno zakonu, je strogo formalan postupak, u kojem su svi učesnici izbornog postupka dužni poštovati i neposredno primjenjivati zakone, kojima su uređeni način i rokovi vršenja pojedinih izbornih radnji, forma i sadržina izborne dokumentacije, a kojoj pripada i izvod iz biračkog spiska.

Ustavni sud je utvrdio da je Državna izborna komisija sačinjavanjem Dopune Izvoda iz biračkog spiska i njegovim dostavljanjem biračkom odboru, na dan održavanja izbora, postupila suprotno odredbi člana 83 stav 1 Zakona o izboru odbornika i poslanika.

Osim toga, Ustavni sud je utvrdio da je birački odbor na biračkom mjestu Kazneno-popravni dom, dajući mogućnost da glasa birač upisan u Dopuni Izvoda iz biračkog spiska, učinio konkretnu povredu pravila izbornog postupka, propisanog odredbom člana 83 stav 1 istog zakona i samim tim povrijedio princip pravne sigurnosti i jednakosti birača pred zakonom.

Na osnovu izloženog odlučeno je kao u izreci.

Odluka o objavljivanju ove odluke zasnovana je na odredbi člana 151 stav 2 Ustava Crne Gore i člana 34 stav 1 Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore.

U. br. 151/08

Podgorica, 18. novembar 2008. godine

Ustavni sud Crne Gore

Predsjednik,

dr Milan Marković, s.r.